העקלים של נצרים ושל *בצברן מנגבן של שיפא ושל גמי מיישנן וכמה מיישנן י"ב חדש רשב"ג אומר מניחן מגת לגת ומבד לבד היינו ת"ק איכא בינייהו חרפי ואפלי רבי יוסי אומר הרוצה לטהר מיד מגעילן ברותחין או חולטן במי זיתים רשב"ג אומר משום ר' יוסי מניחן תחת הצינור שמימיו מקלחין או במעיין שמימיו רודפין וכמה עונה כדרך שאמרו ביין נסך כך אמרו בטהרות כלפי לייא בטהרות קיימינן אלא כדרך שאמרו בטהרות *כך אמרו ביין נסך וכמה עונה א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן *או יום או לילה ר' חנה שאונא ואמרי לה רבי חנה בר שאונא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן חצי יום וחצי לילה ואמר רב שמואל בר רב יצחק ולא פליגי הא בתקופ' ניסן ותשרי הא בתקופת תמוז וטבת הבא נמי אימא גבי נדה חצי יום וחצי לילה והא לילה וחצי יום קאמר אלא אי לילה דניסן ותשרי אי חצי יום וחצי לילה דטבת ותמוז ואב"א שאני כתובה *(א) דמגבי בה טפי עד דהתמי רב ושמואל דאמרי תרוייהו הלכה *בועל בעילת מצוה ופורש מתיב רב חסדא מעשה ונתן לה רבי ד' לילות מתוך י"ב חדש א"ל *רבא *הדורי אפירכא למה *לי אותיב ממתני' הוא סבר *מעשה רב מ"מ לרב ושמואל קשיא *אינהו דעבדו כרבותינו דתניא רבותינו *חזרו ונמנו (ב) בועל בעילת מצוה ופורש אמר עולא כי הוו בה ר' יוחנן ור"ל בתינוקת *לא הוו מסקי מינה אלא כרמסיק תעלא מבי כרבא ומסיימי בה הכי בועל בעילת מצוה ופורש א"ל ר' אבא לרב אשי אלא מעתה בעל נפש לא יגמור ביאתו א"ל *א"כ לבו נוקפו ופורש ת"ר וכולן שהיו שופעות דם ובאות מתוך ד' לילות לאחר ד' לילות מתוך הלילה לאחר הלילה כולן צריכות לבדוק את עצמן ובכולן ר"מ מחמיר כדברי ב"ש [א] ושאר ראיות שבין ב"ש וב"ה הלך אחר מראה דמים שהיה ר"מ אומר מראה דמים משונים הן זה מזה כיצד דם נדה אדום דם בתולים אינו אדום דם נדה זיהום דם בתולים אינו זיהום דם נדה בא מן המקור *דם בתולים בא מן הצדדין אמר רבי יצחק בר רבי יוסי אמר רבי יוחנן זו דברי ר' מאיר אבל חכמים אומרים כל מראה דמים אחת הן תנו רבנן [א] *הרואה דם מחמת תשמיש משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית מכאן ואילך לא תשמש עד שתתגרש ותנשא

(כתובות ו:)

העקלים. רודוש"ש. יש מקומות שקושרין את התפוח של תרנגים בעקלים סביב: **בצברן.** קנוס: **מנגבן.** שאינם בולעין כל כך: **שיפא.** גומא גלי"ד בלע"ז: **חרפי ואפלי.** גר"ש פעמים שהן יותר מי"ב חדש פעמים שהן פחות: **לא פליגי.** רבי חייא ורבה בר בר חנה: **בתקופת ניסן ותשרי.** שהיום והלילה שוים או יום או לילה: **בתקופת תמוז וטבת.** שאינם שוין חצי יום וחצי לילה דהוי עונה שלימה של י"ב שעות: **שאני כתובה** (ג)**דמגבהי בה טפי.** יש עיכוב בדבר לדקדק בכל ולאומדה הילכך בעינן לילה שלימה וחצי יום: **הלכה בועל בעילת מצוה.** בין הגיע זמנה בין לא הגיע: **כי הוו מעייני בתינוקת.** בהאי פרקא שסמה תינוקת: **תעלא.** שועל: **מבי כרבא.** מן המחרישה שאינו מוציא משם אלא אבק ברגליו. הכי נמי לא ילפינן מפרקא דמתני' מידי אלא מברייתא וכרבותינו דאמרי בועל בעילת מצוה ופורש: **מתוך ד' לילות.** שלא ראתה בבית אביה או מתוך הלילה לראתה בבית אביה צריכות לבדוק שאין סומכות לומר הואיל ושופעות דם מדם בתולים הוא ואפילו אחר ד' לילות אלא בודקות אם נשתנו מראה דמים כדמפרש: **ובכולן ר"מ מחמיר כדברי ב"ש.** לקטנה ד' לילות ולהצריכה בדיקה אם שופעת מתוך ד' לאחר ד' ולנערה לילה אחד: **ושאר ראיות.** היכא דאינה שופעת שבין ב"ש וב"ה דלב"ה טהורין ואפי' נשתנו (ד)ולאמר ר"מ הלך אחר מראה דמים והא לא ס"ל כב"ש לגמרי דלב"ש אפילו לא נשתנו טמאין כיון דאינה שופעת מתוך ד' לאחר ד' לקטנה ומתוך לילה לאחר לילה להגיע זמנה ולא ראתה: **הרואה דם.** לאו בבתולה קא איירי אלא בדם נדות:

ותנשא

היינו ת"ק. וא"ת טובא איכא בינייהו דהא ת"ק מצריך י"ב חדש ורשב"ג קאמר דכשנטמא בזו הגת ישתמש בכן בגת הבאה א"כ הוא מסוף גת לתחלת גת וחסר משנה כל ימי משך הגת וי"ל דס"ל דת"ק לא מחמיר טפי מי"ב חדשי לבנה וביטול פירות הולך אחר החמה: אם כן מסוף גת לתחלת גת איכא י"ב חדשי לבנה ומשני איכא בינייהו חרפי ואפלי כלומר אשתקד הוו אפלי ועכשיו חרפי ואיכא פחות מי"ב חדשי לבנה מגת לגת א"נ פשיטא ליה דת"ק לא קאמר י"ב חדש משנתרוקנה הגת דא"כ כלו ימי בציר ולא יוכל להשתמש עד כ"ד חודש והיא גת אחרת אלא י"ב חדש דקאמר ת"ק עם זמן שהיין בו והיינו כרשב"ג דאמר לגת הבאה ומשני איכא בינייהו חרפי ואפלי כדפירש רש"י חרפי שממהר הבציר של שנה זו משל אשתקד רשב"ג מיקל דליכא י"ב חדש ואפלי שמאחר הבציר של שנה זו משל אשתקד רשב"ג מחמיר אבל ת"ק מודה נמי דכל זמן שיש בו י"ב חדש עם זמן שהיין בגת די בכך וזו היא קושיא:

וכולן שופעות ובאות מתוך ד' לילות לאחר ד' לילות כולן צריכות לבדוק את עצמן. אור"י דלאו דוקא כשכלו כל ד' לילות דה"ה מכל לילה מתוך ד' לילות ליום של אחרי כן דהא אם ראתה ביום טמאה נמי דלאחר ד' עונות ואפילו לרב דאמר לא הפסיקה לילות מ"מ מודה דאם נשתנה הא ראייה טמאה הילכך צריכה לבדוק אולי נשתנה אע"ג דבלילה נמי אם נשתנה טמאה מ"מ לא בעיא בדיקה אבל ביום בעי' בדיקה ולא סמכינן למימר הואיל ושופעת דם בתולים (ה) והך הוא בדיקה אפילו לרבנן דפליגי לקמן עליה דר"מ דאמר כל מראה דמים אחת הן דודאי אית להו הא דספ"ק (לעיל יא.) אם נשתנה מראה דמים שלה טמאה ולקמן לא פליגי בנשתנה הדם מבתחלה אלא אם בין זה ובין הראשון דומה לדם נדה וה"פ ובכולן ר"מ מחמיר כב"ש בכל מחלוקת שבין ב"ש וב"ה (וכ"ה)(ו) דמתניתין *מחמירין ודוקא בתוך ד' לילות לתינוקת שלא הגיע זמנה לראות ובלילה לתינוקת שהגיע זמנה מטהר ר"מ אפילו דומה לדם נדה תלינן ליה בדם בתולים ושאר ראיות שבין ב"ש וב"ה כגון מד' לילות ועד שתחיה המכה לתינוקת שלא הגיע זמנה וכגון מלילה הראשונה לד' לילות בהגיע זמנה דלב"ש לא תלינן כלל בדם בתולים ולב"ה תלינן בבתולים אפי' דומה לדם נדה התם מחלק ר"מ שאם דומה לדם נדה טמאה אע"פ שבתוך הלילות או הלילה היינו תלינן בדם בתולים עכשיו לא נתלה ואם דומה כל הדם שאחרי הד' לילות או הלילה לדם בתולים טהור וחכ"א כל מראה דמים אחת הן וסבירא להו כב"ה ולעולם תלינן בדם בתולים עד שתחיה המכה או עד ד' לילות רק שלא ישתנה הדם ממות שהיה ושפיר סבירא להו לרבנן הך דספ"ק דאם נשתנו ממות שהיו מראה דמים שלה טמאה ולא כפירש"י שפירש דאפי' נשתנו ממות שהיו מראה דמים טהורה לרבנן וא"ת מאי קמ"ל בהך בדיקה והא אפי' בתוך זמן תליית דם בתולים כמו בלא הגיע זמנה לראות לב"ה דתלינן בדם בתולים עד שתחיה המכה אמר בפ"ק (לעיל יא:) דבתולה בודקת שחרית וערבית שמא נשתנו מראה דמיה כ"ש לאחר שעבר זמן תלייתה בבתולים שצריכה לבדוק דהך בדיקה שחרית היא וכי תימא משום שופעת נקט דכיון דשופעת איכא למתלי בבתולים הן לומר כמו תוך הזמן אדרבה כיון דאפילו בשאינה מרגשת בשום ראייה צריכה לבדוק כ"ש כשמרגשת בראייה וי"ל דבדיקה דלעיל שחרית וערבית אוקמינן לטהרות אבל לבעלה לא בעיא בדיקה והכא איירי לבעלה דבעיא בדיקה ב) א"נ הך בדיקה היינו בשפופרת אם בא ממקור או מן הצדדים וכן משמע בתוספתא וניחא דמשום הכי קתני בסיפא דם נדה בא מן המקור:

ונאמנת

*) [illegible]

יד א מיי' פי"א מהל' מאכלות אסורות הל' (כח) כ"ד סמג לאוין קמח טוש"ע יו"ד סי' קלח סעי' ו:

טו ב מיי' שם וסי"ח מהל' טומאת אוכלין הל"ח סמג שם טוש"ע שם:

טז ג ד מיי' פי"א מהל' איסורי ביאה הל"ח וסי"ט שם הל' יג סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סימן קצג וסי' קצ סעי' א [וברב אלפס שבועות פ"ב דף רל:]:

יז ה מיי' שם פ"ב הל"ט:

יח ו מיי' שם פ"ד הל"ג סמג שם טוש"ע יו"ד סי' קפז סעי' א [וברב אלפס שבועות פ"ב דף רמח:]:

◆

מוסף רש"י

העקלים. בלע"ז ריבוס"י וכורכין אותן סביבות התפוח שלא יתפזרו הענבים מכובד הקורה. ורב האי פירש עקלים השנויות כאן כגון לעקל בית הבד, עשויין כמין קופה מסורגת כמגדל ולאחר שמניחים הזיתים נותן הגפת בתוכו עקל ומניח עליו קורה ומכבידו להוציא המשקה הנשאר (ע"ז עה.). **של נצרים.** שבטים, **ושל בצברן.** קנבוס, כלפי טפי ונעו ליגוב כלפר וכמים (שם). **של שיפא.** פיו"ר, **ושל גמי.** יונ"ק, כלפי טוכה (שם). **חרפי ואפלי.** מגת לגת פעמים שהן יותר מי"ב חודש כגון דאפלי, ופעמים שהן פחות כגון בחרפי (שם). **חולטן במי זיתים.** ה"נ בתוספתא חולטן ברותחין או חולטן במי זיתים, דרך לבשל זיתים להיות רכין להוציא שומנן. חולטן, כמו (פסחים לט:) לחלוט ולאשישה (שם). **שמימיו רודפין.** שוטפין (שם). **וכמה.** מימין שם, עונה, ולקמן מפרש כמה עונה (שם). **הדורי אפירכא.** לאתויי מברייתא שאינה ידועה לכל (חולין טו:). **אותיב ממתני'.** שסדורה בבהמ"ד בפי כולם (שם). **מעשה רב.** למילף מניה, דכיון דסמיך למעבד עובדא לקולא ש"מ הלכתא היא (שבת קכו: וכעי"ז שם כא.). **כרמסיק תעלא מבי כרבא.** כמה שמעלה השועל ברגליו כשדורס על שדה ניר (יומא מג:). **לבו נוקפו.** קודם בילה (לעיל יג.).

◆

תוספי הרא"ש

רשב"ג היינו ת"ק. תימה מאי קשה ליה הא רשב"ג שרי מגת לגת אע"ג דזמן בציר נמשך חדש או חדשים ונשתהה האיסור בכלי כל זמן הבציר וליכא י"ב חדש שנתרוקן הכלי מן האיסור וי"ל דפשיטא ליה דמגת לגת דקאמר רשב"ג היינו מתחלת גת לתחלת גת או מסוף גת לסוף גת דאי מסוף גת לתחלת גת אין זה דבר מסויים ושיעור שוה דבקנה אחת יש ענבים הרבה ונמשך הבציר זמן גדול ופעמים שאין ענבים הלכך פריך היינו ת"ק ומשני איכא בינייהו חרפי ואפלי דלת"ק לעולם י"ב חדש ורשב"ג מגת לגת הן פחות מי"ב חדש הן יותר והשיב שפיר דבו מסיים דרוב שנים הפירות מתבשלים אחר חדשי חמה: **רב** ושמואל דאמרי תרוייהו הילכתא בועל בעילת מצוה ופורש. והא דאמר רב לעיל בנערה נותנין לה לילה הראשון אליבא דמתניתין קאמר. ופי' פסק הלכתא כרבותינו: **וכולם** שהיו שופעות דם צריכות לבדוק עצמן. פירש"י אם נשתנה הדם. והה"נ בתוך ד' לילות אם ראתה מחמת תשמיש לילה הראשונה דם שאינו אדום כדם נדה ולמחר ראתה דם בלא תשמיש דם אדום כדם נדה טמאה כדאמרינן בפ"ק נשתנו מראה דמים שלה טמאה. הלכך אם היתה שופעת מלילה הראשונה ששמשה עד למחרת דסד"א דדם בתולים הוא. א"ה אם נשתנה להיות אדום כדם הנדה טמאה. וסיתו אם בשעת תשמיש ראתה דם אדום ומזוהם כדם נדה דתלינן ליה בדם בתולים כיון דמחמת תשמיש ראתה ולמחרת בלא תשמיש ראתה דם משונה שאינו אדום כדם נדה או ראתה דם אדום ומזוהם כדם נדה טהורה כיון דלא נשתנה אלא ראתה מראות דם זה בשעת תשמיש. והך דרישא אתיא אפי' כרבנן דבהמשך דלא חיישי לשינוי מראה דמים דבסיפא דוקא פליגי בימים שב"ה מוסיפין על ב"ש: **ובכולם** ר' מאיר מחמיר כדברי ב"ש. והולך ומפרש היאך מחמיר רישא ראיות שבין ב"ש לב"ה כגון תינוקת שלא הגיע זמנה לראות מד' לילות עד שתחיה המכה והגיע זמנה לראות ולא ראתה מלילה הראשונה עד ד' לילות ובראתה מביאת מצוה עד סוף הלילה דב"ש מטמאין אפי' ראתה בשעת תשמיש דם שאינו אדום כדם נדה אלא דיהה קצת ואינו מזוהם ומראהו כדם בתולים. וב"ה מטהרים אפי' ראתה מחמת תשמיש דם אדום ומזוהם כדם נדה. ואפילו שלא מחמת תשמיש אם לא נשתנה. ור' מאיר מחמיר דאם ראתה בהם דם אדום ומזוהם כדם נדה שלא בשעת תשמיש. אע"פ שראתה מראה דם זה בלילה ראשונה בשעת תשמיש נמי ראתה דם אדום ומזוהם לאחר ד' לילות היא טמאה אבל אם ראתה דם שאינו אדום ומזוהם בין בשעת תשמיש בין שלא בשעת תשמיש (טהורה) כב"ה: **וחכ"א** כל מראה דם אחת הם עד שתחיה המכה. או כל ד' לילות בהגיע ולא ראתה אף אם ראתה דם אדום ומזוהם בשעת תשמיש או שלא בשעת תשמיש רק שלא נשתנה טהור כב"ה. ותימה מאי קמ"ל דבודקת בשופעת לאחר ד' לילות דמשמע דמשום דהתחילו ימי טומאה הלא אף בתוך ד' לילות בודקת שחרית וערבית אם נשתנו מראה דמים כדאמרינן פ"ק בתולה שדמיה טהורין בודקת שחרית וערבית רק שאחר תשמיש אינה צריכה לבדוק משום דאמר שמש עכרו. ואף בלא הגיע זמנה לראות דאמרינן בפ"ק דהוא בחזקת טהרה היינו כשלא ראתה משלה. אבל בפעם ראשונה ושניה [illegible]

◆

גליון הש"ס

גמ' איהו דעברו כרבותינו. כעין זה כתובות פה ע"ב:

[פי' פשתן מלבן. ערוך ערך כן ד']

◆

לעזי רש"י

רודוש"ש [ריודוש"א]. סורג המחזיק את הזיתים תחת הקורה בבית־הבד.

גלויי"ר. סייפן (צמח).

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' באלי כתובה דמגבי בה טפי: (ב) שם תנו ונמנו שיהא בועל: (ג) רש"י ד"ה שאני כתובה דמגבי בה: (ד) ד"ה ונאמר וכו' כנמצא אחר כ"מ: (ה) תוס' ד"ה וכולן וכו' דם בתולים הוא והך:

פ"א דבגוף [ובקרוב אף דבגוף בה ספר פי' שאין ובתמרין בה סוכה ובאחרין עד חצי הלילה. ערוך ערך גת ה']

נ"ל לא

[שבת כא. וש"נ]

[יומא מג:]

[לעיל ג: וש"נ]

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' ושאר ראיות. ל"ב נ"ל וכן שאר ראיות:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' ס"ל הרואה דם מחמת תשמיש וכו'. ע"כ פי' ש"ס הב"ח פי' פ"ד פ"ס: ב] תוד"ה וכולן וכו' א"נ הך בדיקה כו' בשפופרת. ע"כ פי' ת"י סס"יקפו ס"קיד ונפרש שם ס"ק כט:

מוסף רש"י

[illegible]